

Referat fra 3. Vandrådsmøde, vandopland 1.5 Randers Fjord

Dato: 9. juni 2020 kl. 16:00-21:00.

Sted: Søndermølle Kultur- og Naturcenter, Vinkelvej 40, 8800 Viborg.

Deltagere (15): Niels Toft, Vandløbslauget GST, Hans Østergaard, Bæredygtigt Landbrug; Karl Christiansen, Uldum Kær Naturlaug; Kim Aarestrup, Danmarks Sportsfisker Forbund; Jan Karnøe, Fri-luftsrådet; Lars Kielsgaard, Langaa Sportsfiskerforening og Gudenåsamenslutningen Lakseprojek-tet; Ole Bøgh Vinther, Birdlife/DOF; John Eistrøm, Gudenåens Ørredfond (GØF); Stig Jensen, Dansk Naturfredningsforening; Christian G. Jensen, Landboforeningen Kronjylland; Anders Ahrenfeldt, Dansk Skovforening; Frede Lundgaard Madsen, Landboforeningen Midtjylland; Erik Revsbech Jen-sen; Djursland Landboforening; Maria Pilgaard, Landbrug og Fødevarer; Lone Frandsen, Nørreålav.

Ikke til stede (4): Repræsentant fra Dansk Akvakultur, repræsentant fra DANVA, repræsentant fra Dansk Kano og Kajakforbund, Repræsentant fra Silkeborg Fiskeriforening.

Kommuneteknikere (6): Bjarne Laursen, Hedensted Kommune; Søren Kepp Knudsen, Norddjurs Kommune; Klaus Overgaard Kristensen, Favrskov Kommune; Anders Haugstrup, Viborg Kommune; Morten Fischer Jørgensen, Randers Kommune; Hanne Medum Lærke, Skanderborg Kommune.

Sekretariatet (3): Jørgen Jørgensen, Viborg Kommune (mødeleder); Esben Tarpgaard, Limfjordsrå-det; Vibeke Dahlgaard, Viborg Kommune (referent).

Dagsorden

1. Velkomst og siden sidst
 2. Godkendelse af dagsorden
 3. Godkendelse af referat fra 2. Vandrådsmøde 27. april 2020
 4. Status for de seneste to vandrådsprocesser i 2014 og 2017
 5. Oplæg fra kommunale teknikere om foreslåede indsatser
 6. Drøftelse af konkrete indsatser i mindre grupper med kommunale teknikere
 7. Aftensmad
 8. Opsamling på drøftelser i grupperne
 9. Emner til næste møde
 10. Eventuelt
-

1. Velkomst og siden sidst

Jørgen Jørgensen bød velkommen og takkede for vandrådsmedlemmernes tålmodighed med skiftende datoer og aflysninger under corona-nedlukningen. Herefter indledtes en navnerunde, og Jørgen Jørgensen refererede kort til den nylavede tidsplan for vandrådsarbejdet.

Repræsentanten fra Nørreålav spurgte, om der i IT-værktøjet siden sidst er blevet slettet overløb ved rensningsanlæg, som var der til at starte med, men ikke er der mere. Esben Tarpgaard svarede, at de stadig er derinde (regnbetingede udledninger).

2. Godkendelse af dagsorden

Der var ingen bemærkninger til dagsordenen.

3. Godkendelse af referat fra 2. Vandrådsmøde d. 27. april 2020

Repræsentanten fra Bæredygtigt Landbrug ønskede opfølgning på samtale med Jørgen Jørgensen om omkostninger til vandløbsvedligeholdelse på en kvart milliard. Jørgen Jørgensen svarede, at denne samtale hørte til i andet regi.

Referatet godkendtes.

4. Status for de seneste to vandrådsprocesser i 2014 og 2017

Esben Tarpgaard redegjorde for arbejdet med at skabe sig overblik over status på indsatser fra de foregående vandrådsprocesser. Som forventet kunne staten ikke levere et overblik. Esben Tarpgaard havde derfor i stedet lavet en digital kortløsning med hjælp fra Limfjordsrådet og kommune-teknikerne, som vandrådsmedlemmerne havde fået tilsendt et link til inden vandrådsmødet.

Repræsentanten fra Bæredygtigt Landbrug kommenterede, at det fortsat var svært at skabe sig overblikket med en digital kortløsning. Han ville gerne have præciseret, om Vandrådet går efter at bruge penge eller efter at opnå kvalitetsmål. Jørgen Jørgensen svarede, at Vandrådet går efter at opnå målsætningen. Vandrådets opgave er ikke at tale om næringsstoffer. Staten laver opsamling efter hver vandplansperiode og laver basisanalyse, der sammenfatter, hvad der er blevet lavet, hvordan tilstanden ser ud, og hvad der mangler. Repræsentanten fra Bæredygtigt Landbrug spurgte, hvorfor Vandrådet ikke beskæftiger sig med næringsstoffer. Jørgen Jørgensen svarede, at Vandrådet skal forholde sig til fysiske forhold i vandløb. Repræsentanten fra Danmarks Sportsfisker Forbund supplerede, at man ikke måler på hver eneste indsats, men tager afsæt i erfaring. Man kigger på biologiske faktorer. Dermed ikke sagt at næringsstoffer ikke er betydningsfulde. Jørgen Jørgensen bemærkede at Vandrådet kan vælge at tilkendegive ekstra bemærkninger i

indrapporteringen. Repræsentanten fra Danmarks Sportsfisker Forbund bemærkede, at næringsstoffer relativt sjældent er et problem i vandløb, fordi de skyller væk.

Repræsentanten fra Nørreålav bemærkede, at hun var betænkelig ved virkemiddelkataloget fra Aarhus Universitet og spurgte, om det havde gennemgået politisk behandling eller på anden vis var godkendt. Jørgen Jørgensen svarede, at virkemiddelkataloget er politisk godkendt af miljøministeriet. Det er politisk besluttet, at det er de virkemidler, der skal bruges ud fra økonomiske og faglige vurderinger.

Esben Tarpgaard viste herefter eksempler på tidligere indsatser i den digitale kortløsning.

Repræsentanten fra Nørreålav spurgte, om alle pengene afsat til indsatser er blevet brugt, eller hvad der er sket med midlerne fra de indsatser, der ikke er blevet udført. Esben Tarpgaard svarede, at der ikke findes et egentligt overblik. Repræsentanten fra Danmarks Sportsfisker Forbund svarede, at Finansministeriet får pengene tilbage.

Repræsentanten fra Landbrug og Fødevarer roste indsatsen for at forsøge at skabe overblik, og bemærkede, at Miljøstyrelsen burde få rettet til, så de strækninger, hvor der er opnået god økologisk tilstand, bliver registreret, så data er repræsentativ.

Repræsentanten fra Danmarks Naturfredningsforening bemærkede, at det er bekymrende, at der ikke findes noget overblik.

Vandrådet diskuterede måden, hvorpå man laver forundersøgelser, og hvem der betaler, herunder hvor meget der går til administration sammenlignet med drift.

5. Oplæg fra kommunale teknikere om foreslåede indsatser

Teknikeren fra Randers Kommune præsenterede foreslåede spærringer: Tjærbybæk (gode faldforhold og godt potentiale for fisk), Oksbækken (Godt potentiale for fisk – sandsynligvis et dyrt projekt), Vestre Landkanal (udskiftning af sluseport – godt potentiale for fisk), Albæk Bæk (dyrt projekt da der er en lang rørledning under Albæk by) og Askildrup Bæk (omkostningstung – rørledning under to veje og dybt nedskåret). Herefter præsenterede han foreslåede restaureringer: Alling Å (Randers, Favrskov, Norddjurs og Sydjurs), Midtbæk/Hedebæk systemet, Øster Velling Bæk, Rød Bæk ved Ålum, Oks Bæk, Tjærby Bæk, Vandløb Støvring Sønderskov og Lindbjerg Bæk. Han nævnte til sidst Midtbæk/Hedebæk systemet og Vandløb Støvring Sønderskov som øvrige vandløb.

Teknikeren fra Skanderborg Kommune præsenterede foreslåede indsatser på strækninger vist i tabellen herunder:

Vandområde / spærringsid	Vandløbsnavn	Længde	Virkemiddel	Samlet udgift
AAR-1707	Gudenå (Ry Mølle)	593 km opstrøms	Fjernelse af spærring	8.818.880 kr
AAR-00475	Gammel Rye Bæk	1770 m rørlægning	Åbning af rørlægning	208.152 kr
o2378	Gammel Rye Bæk	1,9 km indsatsområde	Udskiftning af bundmateriale 10%	19.907 kr
o2378	Gammel Rye Bæk	1,9 km indsatsområde	Udlægning af groft materie 20%	26.543 kr
AAR-00447	Nørre Vissing Bæk	1 km rørlægning/2,9 km opstrøms	Åbning af rørlægning	117.600 kr
AAR-00449	Svejdal Bæk	262 m rørlægning /1,5 km opstrøms	Åbning af rørlægning	30.811 kr
o8632	Illerup Å	1,5 km indsatsområde	udlægning af groft materie 20%	52.392 kr
o10474_y	Skærbæk	2,5 km indsatsområde	udlægning af groft materie 10 %	28.155 kr
AAR-01152	Tåning Å (Fuldbro Mølle)*	120 km opstrøms	Fjernelse af spærring	5.000.000 kr

Teknikeren fra Viborg Kommune præsenterede foreslåede indsatser.

Teknikeren fra Favrskov Kommune præsenterede foreslåede indsatser. Der er udfordringer med målopfyldelse i vandløb ovenfor Tange Sø. De har foreslået indsatser for godt 10 mio. kr. og sidder bl.a. med Alling Å.

Repræsentanten fra Nørreålav bemærkede, at teknikerne gik udenom oprensning af Gudenåen og Nørreåen. Jørgen Jørgensen henviste til de tidligere drøftelser af manglen på virkemidler i store og mellemstore vandløb. Repræsentanten fra Nørreålav konkluderede, at oprensning af hovedvandløb så måtte anses som almindelig vedligehold.

Repræsentanten fra Norddjurs Kommune præsenterede foreslåede indsatser.

Teknikeren fra Hedensted Kommune præsenterede foreslåede indsatser. Til dette bemærkede repræsentanten fra Uldum Kær Naturlaug at det er et gennemgående problem at lappeløse små vandløb i stedet for at starte oppefra og skabe god økologisk tilstand og herefter bevæge sig længere ned. Jørgen Jørgensen svarede, at det i forhold til målet om god økologisk tilstand fagligt er ok at arbejde med delområder.

Esben Tarpgaard præsenterede i fraværet af Silkeborg Kommunes tekniker kommunens indmeldte indsatser. Vandrådet diskuterede på baggrund af oplægget en eventuel indsats ved Søbyvad Mølle

og handlemuligheder omkring mulig lodsejermødestand. Det blev besluttet at denne strækning ville blive drøftet igen på 4. Vandrådsmøde d. 24. juni 2020.

Repræsentanten fra Landbrug og Fødevarer spurgte om teknikerne har drøftet på tværs hvor de samlet set gerne vil lave indsatser. Esben Tarpgaard svarede at det er opgaven til det kommende teknikergruppemøde.

6. Drøftelse af konkrete indsatser i mindre grupper med kommunale teknikere

Kommuneteknikerne fordelte sig i tre rum og blev på skift igennem 45 minutter besøgt af vandrådsmedlemmerne, der kunne stille spørgsmål og afgive bemærkninger til konkrete indsatser og strækninger.

8. Opsamling på drøftelser i grupperne

Jørgen Jørgensen spurgte kommuneteknikere, om de i de mindre grupper var stødt på væsentlige udfordringer og/eller modsigelser. Repræsentanten fra Favrskov Kommune bemærkede, at han havde fået ekstra forslag. Repræsentanten fra Randers Kommune bemærkede at han efterfølgende skal på tilsyn med et af vandrådsmedlemmerne. Resten af teknikerne havde ingen bemærkninger.

Vandrådsmedlemmerne diskuterede indsatser på forskellige strækninger.

Repræsentanten fra Landbrug og Fødevarer kommenterede på åbning af rørlagte strækninger i Hedensted Kommune. Det er erstatningsmæssigt dyrt og fagligt udfordrende. Hun var bekymret ift. landmænd. Repræsentanten fra Friluftsrådet bemærkede, at problemet skal angribes nedefra. Repræsentanten fra Hedensted Kommune godtog bemærkningen. Der er ingen fisk, så det giver god mening at starte nedefra.

Repræsentanten fra Nørreålv spurgte, om der findes fisk i Nørreåen. Repræsentanten fra Danmarks Sportsfisker Forbund svarede, at det gør der, og der er meget potentiale i tilløbene. Nørreåen er dog mest passagevand. Der gik havørreder i Nørreåen i 1990'erne og det er ikke blevet ringere siden.

Repræsentanten fra Danmarks Sportsfisker Forbund spurgte, om han kunne sende en liste med forslag, der blev taget med til drøftelserne i Teknikergruppen. Jørgen Jørgensen bekræftede, at indkomne forslag og bemærkninger drøftes på det kommende teknikergruppemøde, sendes til Vandrådet og tages med på næste Vandrådsmøde. Forslag og bemærkninger skal være sendt til sekretariatet senest mandag d. 15. juni 2020.

9. Emner til næste møde

Til næste Vandrådsmøde blev det aftalt at drøfte forslag (med bemærkninger taget i betragtning), udkast til udtalelser samt præcisering af tidsplan.

10. Eventuelt

Ingen bemærkninger.